

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Miroslavou Hrehorovou v právní věci žalobce: **Mgr. J. H.**, bytem X, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí** se sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy č.j. MHMP 867046/2010 ze dne 7. 12. 2010,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Magistrátu hl. m. Prahy, MHMP 867046/2010 ze dne 7. 12. 2010, soud ruší a věc vrací žalovanému Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání rozhodnutí č.j. MHMP 867046/2010 ze dne 7. 12. 2010, kterým Magistrát hl. m. Prahy potvrdil rozhodnutí Úřadu m.č. Prahy 10 č.j. 37517/2010/AAJ ze dne 13. 9. 2010, jímž byl žalobci ode dne 1. 8. 2010 odejmut příspěvek na živobytí. Zároveň se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí č.j. MHMP 831903/2010 ze dne 7. 12. 2010, jímž Magistrát hl. m. Prahy zamítl odvolání proti rozhodnutí Úřadu m. č. Praha 10 č.j. 37525/2010/AAJ ze dne 13. 9. 2010, kterým byl žalobci odejmut ode dne 1. 8. 2010 doplatek na bydlení.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 12. 1. 2010 vyloučil rozhodnutí č.j. MHMP 831903/2010 ze dne 7. 12. 2010 k samostatnému projednání. Toto řízení je vedeno pod spisovou značkou 1 Ad 6/2012.

Při vydání napadených rozhodnutí oba správní orgány vycházely z toho, že žalobce je vlastníkem nemovitého majetku o celkové rozloze 8.123 m², konkrétně pozemku o výměře

1.107 m² zastavěné plochy, 2.825 m² travnatého porostu a 4.191 m² ostatní plochy. Za nesporné správní orgány označily skutečnost, že žalobce pobíral příspěvek na živobytí od 1. 10. 2009 do 31. 7. 2010 s tím, že ode dne 1. 8. 2009 do dne 30. 6. 2010 ho správní orgány považovaly za osobu uvedenou ve smyslu ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) neboť v této době pobíral podporu v nezaměstnanosti.

Správní orgán I. stupně odejmutí příspěvku na živobytí odůvodnil tím, že žalobce již není osobou uvedenou v ustanovení § 26 odst. 1 písm. b) citovaného zákona, neboť nedošlo k využití nemovitého majetku. Označil žalobce za osobu podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, která neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním, tj. v daném případě prodejem nebo jiným využitím majetku. Dále uvedl, že v daném případě došlo ke změně skutečností rozhodných pro nárok na dávku, žalobce nelze považovat s platností od 1. 8. 2010 za osobu v hmotné nouzi. Konstatoval, že se zabýval podáním žalobce ze dne 31. 8. 2010, v němž požádal o postup dle § 3 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Po zhodnocení rozhodných skutečností však dospěl k závěru, že podle uvedeného nebude postupovat. K žalobcem předloženým materiálům, zejména k veřejnému příslibu ze dne 1. 1. 2010, kterým žalobce oslovil 24 realitních kanceláří k prodeji nemovitostí, správní orgán uvedl, že orgán pomoci v hmotné nouzi ověřoval dle předloženého seznamu 24 realitních kanceláří, podle § 41 zákona o pomoci v hmotné nouzi, pravdivost tvrzení o tom, zda je žalobce oslovil, přičemž na tento dotaz odpověděli 2 zástupci realitních kanceláří s tím, že kancelář RAPED CZ nebyla jmenovaným kontaktována a RK NEMOSERVIS, že již 5 let nefunguje. Dále uvedl, že dne 14. 8. 2010 orgán pomoci v hmotné nouzi telefonicky kontaktoval REC Široký s.r.o. s dotazem na obvyklé ceny pozemku v Kunraticích u České Kamenice, s cílem posoudit cenu nemovitostí. Dle sdělení této realitní kanceláře se cena pozemků v dané lokalitě pohybuje od 300,- Kč až po 1.500,- Kč za m².

Při seznámení se s podklady pro rozhodnutí označil žalobce odpověď RK RAPED CZ za podvodnou a správnímu orgánu prokázal, že dne 30. 7. 2010 oslovil RK NEMOSERVIS. Záznam z telefonického jednání s RK Široký s.r.o. žalobce označil za právně irelevantní.

Správní orgán I. stupně uzavřel, že námitky žalobcem uvedené ve vyjádření k podkladům před vydáním rozhodnutí neobsahují skutečnosti, že po dobu pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi projevila skutečnou snahu zvýšit si příjem prodejem či jiným využitím nemovitého majetku.

Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Po shrnutí odvolacích námitek žalovaný citoval mimo jiné ustanovení § 26 odst. 1 a 2, § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi a poukázal na ustanovení § 11 tohoto zákona, podle něhož osobou v hmotné nouzi není ta, která prokazatelně projevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním. Dále v rozhodnutí zopakoval zjištění správního orgánu a uzavřel, že k námitkám uvedeným v odvolání konstatoval, že k nim nelze přihlédnout s odůvodněním, že je nepochybné, že se jedná o majetek značné hodnoty, jehož prodejem nebo jiným využitím si jmenovaný může zvýšit příjem. Připomněl, že právní úprava zákona o pomoci v hmotné nouzi umožňuje poskytování příspěvku na živobytí po určité době, v rámci které může příjemce příspěvku na živobytí naložit se svým majetkem odpovídajícím způsobem. Zdůraznil, že žalobce byl dopisem Úřadu m. č. Praha 10 ze dne 26. 11. 2009 upozorněn, že nedojde-li u osoby v hmotné nouzi k využití movitého a nemovitého majetku do uplynutí 6 měsíců, za které pobírá tato osoba příspěvek na živobytí, stává se osobou, která není v hmotné nouzi, a tudíž zaniká nárok na příspěvek na živobytí.

Žalobce v žalobě nejprve přehledně popsal průběh správního řízení, poukázal na skutečnost, že doložil správnímu orgánu kompletní emailovou korespondenci se všemi realitními kancelářemi, které oslovil ve věci nabídky prodeje svých pozemků. Podle jeho

názoru správní orgány nesprávně aplikovaly ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi a navíc se v odůvodnění nevypořádaly s jeho námitkami.

Žalobce především namítá, že ustanovení § 26 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi nelze provádět izolovaně, ale je třeba jej vykládat v kontextu ostatních ustanovení, zejména v souvislosti s § 3 odst. 1 písm. b) a c) a především s ustanovením § 26 odst. 1 písm. c) bodu 2. Podle názoru žalobce se dostal do situace předvídané zákonem a to, že prokazatelně dlouhodobě nabízel k prodeji svůj majetek, avšak není o něj zájem.

Žalovaný ve svém vyjádření v podstatě zopakoval argumenty uvedené v napadeném rozhodnutí, především argumentoval ustanoveními § 44 odst. 1 a § 26 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi a prokazatelným majetkem žalobce. Zdůraznil, že se jedná o majetek značné hodnoty, jehož prodejem nebo jiným využitím si žalobce může zvýšit příjem.

Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.

Městský soud v Praze nejprve uvádí, že od 1. 1. 2012 došlo ke změně kompetencí jednotlivých správních orgánů na úseku výkonu státní správy ve věcech nepojistných sociálních dávek. Podle zákona č. 366/2011 Sb. s účinností od tohoto data nejsou již odvolacím orgánem ve věcech těchto dávek krajské úřady (v tomto případě Magistrát hl. m. Prahy), ale Ministerstvo práce a sociálních věcí. Podle § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále s.ř.s.), platí, že účastníkem řízení (žalovaným) je správní orgán, který rozhodl v posledním stupni nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla. V předmětné věci nastoupil ex lege do práv a povinností žalovaného jiný správní orgán, a to Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Argumentace žalobce směřuje především proti nesprávné aplikaci zákona o pomoci v hmotné nouzi. Správnímu orgánu I. stupně vytýká, že se nevypořádal s jeho podklady, které předložil v řízení a žalovanému, že se nevypořádal s jeho odvolacími námitkami.

V posuzované věci byl žalobci odejmut příspěvek na živobytí, který je podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi jednou z dávek v systému pomoci v hmotné nouzi. Tato sociální dávka představuje provedení ústavně zaručeného práva každého, kdo je v hmotné nouzi, na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek. Uvedeného základního práva zaručeného v čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) je možno se domáhat pouze v mezích zákonů, které toto ustanovení provádějí (čl. 41 odst. 1 Listiny).

Osoba se podle § 2 odst. 2 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi nachází v hmotné nouzi, není-li dále stanoveno jinak, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob po odečtení přiměřených nákladů na bydlení (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí (§ 24), přičemž si nemůže tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním a zabezpečení jejich základních životních podmínek je tak vážně ohroženo. Taková osoba má podle § 21 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi nárok na příspěvek na živobytí, jestliže její příjem a příjem společně posuzovaných osob (§ 9 odst. 2) nedosahuje částky živobytí posuzovaných osob. Výše příspěvku na živobytí činí, není-li dále stanoveno jinak, za kalendářní měsíc rozdíl mezi

částkou živobytí osoby a příjmem osoby, není-li osoba společně posuzována s jinými osobami, nebo částkou živobytí společně posuzovaných osob a příjmem společně posuzovaných osob (§ 23 zákona o pomoci v hmotné nouzi). Částka živobytí se pak odvíjí od existenčního či životního minima, jak vyplývá z § 24 a násl. zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Příspěvek na živobytí má tedy sociálně slabým osobám garantovat, že jim po zaplacení nákladů na bydlení zůstane konečný příjem alespoň ve výši životního, případně existenčního minima, a že tak dojde k realizaci práva na takovou pomoc, která je nezbytná k zajištění jejich základních životních podmínek. Tento záměr je deklarován v důvodové zprávě k zákonu o pomoci v hmotné nouzi (<http://www.psp.cz>, digitální repozitář, tisk 1063/0, IV. volební období Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky).

S ohledem na subsidiární charakter tohoto základního práva zakotveného v čl. 30 odst. 2 Listiny je však nutné vyloučit z hmotné nouze takové osoby, jejichž příjmy sice nedosahují částky živobytí, avšak žijí v takových sociálních a majetkových poměrech, že je nelogické a nespravedlivé poskytovat jim příspěvek na živobytí z daní ostatních osob. Takové osoby totiž ve skutečnosti nejsou v hmotné nouzi a nepotřebují od státu pomoc nezbytnou pro zajištění jejich základních životních podmínek.

Proto podle § 3 odst. 4 zákona o pomoci v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi v odůvodněných případech určit, že osobou v hmotné nouzi není osoba, jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí mohou i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění její výživy a ostatních základních osobních potřeb a toto zajištění lze na ní spravedlivě žádat.

Celkovými sociálními poměry se rozumí podíl rodiny na trvání stavu hmotné nouze, do kterého se osoba dostala. Při posuzování celkových sociálních poměrů příslušný orgán pomoci v hmotné nouzi posuzuje také využívání jiného než vlastního majetku, které umožňují zpravidla osoby blízké (§ 15 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Celkovými majetkovými poměry se pak rozumí hodnota movitého a nemovitého majetku vycházející z jeho zjištěné ceny, kterého lze využít ihned, popřípadě po určité době, pro zvýšení příjmu, a to jak krátkodobě k překlenutí přechodného stavu hmotné nouze, tak dlouhodobě, pokud nelze využít jiné možnosti. Z movitého a nemovitého majetku, uvedeného ve větě první, je vyloučen majetek, jehož prodej nebo jeho jiné využití nelze po osobě vyžadovat. Pokud jde podle poměrů osoby o běžný nemovitý nebo movitý majetek, jehož hodnota je zjevně nízká nebo naopak tak vysoká, že nelze mít pochyby o tom, že majetkové poměry nebrání přiznání dávky nebo naopak jsou na překážku přiznání dávky, nemusí být jeho cena podle zvláštního právního předpisu zjišťována (§ 15 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Vzhledem k subsidiární povaze základního práva zakotveného v čl. 30 odst. 2 Listiny musí být dále jednou ze základních podmínek pro uznání za osobu v hmotné nouzi i skutečnost, že si posuzovaná osoba, popřípadě osoby s ní společně posuzované, nemohou zvýšit příjem vlastním přičiněním. Zvýšením příjmu vlastním přičiněním se rozumí zvýšení příjmu vlastní prací, řádným uplatněním nároků a pohledávek nebo prodejem či jiným využitím majetku a vyžaduje se za podmínek stanovených v § 11 až 14 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Osoba, která prokazatelně neprojevuje dostatečnou snahu zvýšit si příjem

vlastním přičiněním, se přitom podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi nepovažuje za osobu v hmotné nouzi.

Podle názoru soudu v projednávané věci nebylo doposud spolehlivě prokázáno, že u žalobce, jehož zjištěné příjmy nedosahovaly částky živobytí, byly v rozhodné době takové celkové sociální a majetkové poměry, které mohly i po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení zaručit dostatečné zajištění jeho výživy a ostatních základních osobních potřeb.

Správní orgány bez jakýchkoliv podkladů učinily závěr, že žalobce má majetek značné hodnoty, jehož prodejem nebo jiným využitím si může zvýšit příjem. Soud souhlasí s žalobcem v tom, že z rozhodnutí není zřejmé, jak se správní orgány vypořádaly s tvrzeními žalobce, že se snažil prodat majetek již dávno předtím, než požádal o dávku pomoci v hmotné nouzi, a ani s tím, že kontaktoval několik realitních kanceláří a inzeroval na webových stránkách, s cílem pozemky prodat. Bylo na správních orgánech, aby spolehlivě prokázaly, že žalobce v rozhodné době prokazatelně neprojevoval dostatečnou snahu zvýšit si příjem vlastním přičiněním a tudíž že ho podle § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi nelze považovat za osobu v hmotné nouzi. Za nesprávný považuje soud závěr učiněný správním orgánem I. stupně, který v rozhodnutí uvedl, že žalobce neprokázal, že po dobu pobírání dávek pomoci v hmotné nouzi projevil skutečnou snahu zvýšit si příjem prodejem či jiným využitím nemovitého majetku. Tento závěr je navíc v rozporu se skutečným stavem věci, když z obsahu spisového materiálu i z napadených rozhodnutí je zřejmé, že žalobce v řízení naopak předložil podklady prokazující jeho snahu pozemky prodat.

Oba správní orgány ve svých rozhodnutích v dostatečné míře neobjasnily, z jakých důvodů nepovažují žalobce za osobu v hmotné nouzi. Pouhé konstatování o tom, že žalobce má majetek větší hodnoty, bez ohledu na další skutečnosti daného případu, nelze považovat za řádně odůvodněné rozhodnutí. Je třeba připomenout, že v řízení podle zákona o pomoci v hmotné nouzi se podle § 66 postupuje podle správního řádu, pokud tento zákon nestanoví jinak. Proto v projednávané věci se správní orgány obou stupňů musely řídit § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu a zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přičemž byly povinny zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch žalobce. Takto vyjádřená zásada materiální pravdy přitom nemohla být modifikována povinnostmi žalobce poskytnout správním orgánům potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí a označit důkazy na podporu svých tvrzení, které jsou stanoveny v § 50 odst. 2 a § 52 správního řádu. V dané věci bylo zahájeno řízení z moci úřední, v němž se zcela jednoznačně vyžaduje důkazní aktivita správního orgánu. Navíc žalobce ve správním řízení svoji povinnost tvrzení i povinnost důkazní splnil, když doložil správnímu orgánu kompletní emailovou korespondenci se všemi realitními kancelářemi, které oslovil ve věci nabídky prodeje svých pozemků, navíc relevantním způsobem byl schopen vyvrátit tvrzení správního orgánu o tom, že nekontaktoval jednu z realitních kanceláří, kterou s cílem prověřit jeho tvrzení, oslovil správní orgán.

Podle názoru soudu skutkový stav, který vzaly oba správní orgány za základ svých rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění (§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.). Takto doplněné dokazování přitom nelze provádět ve správním soudnictví, neboť by tím byla nahrazena činnost správních orgánů. Teprve po provedení dokazování toho, zda žalobce vyvíjel snahu, která reálně směřovala k prodeji pozemků, bude možné učinit spolehlivý závěr o tom, zda se v dané věci změnily skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek na živobytí tak, že nárok na tuto dávku zanikl, a že tak byla splněna podmínka pro její odnětí uvedená v § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce měl ve věci úspěch, náklady řízení mu však nevznikly.

P o u ě n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 1. března 2013

JUDr. Miroslava Hrehorová v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Ivana Viterová